

Passegem pel... Sant Celoni medieval

La capella de Sant Ponç i l'hospital de leprosos

Cal Gravat i la capella en una postal de 1967

La capella de Sant Ponç formava part de l'antic hospital de mesells o leprosos anomenat de Sant Nicolau, situat fora de la muralla per no encomanar la malaltia als vilatans. **Tot i que és un bon exemplar de l'estil romànic popular es tracta d'un edifici tardà, de finals dels segle XII o del XIII.** El seu atractiu radica en la simplicitat de la construcció. De les tres esglésies romàniques que hi havia a la vila, la de Sant Ponç és la única que ha perviscut en la seva forma original, malgrat ser la més tardana i la de menor importància, al costat de la parròquia de Sant Martí de Pertegàs o l'esglésiola de Sant Celdoni, que no han tingut tanta sort.

La capella té una sola nau, molt allargada, un absis semicircular i està coberta amb una volta bastant apuntada. Hi ha dos portals amb arc de mig punt fet amb dovelles de granit, un al sud i l'altre a l'oest. En alguns panys de paret, tant a l'interior com a l'exterior, **hi ha pedres en disposició d'espina, modalitat de construcció anomenada *opus spicatum*.** A l'exterior té quatre contraforts per aguantar el pes de la volta i un campanar d'espadanya que correspon a una restauració feta al voltant del 1963.

En un principi, alguns historiadors la consideraren preromànica a causa de la presència d'*opus spicatum*, però aquest sistema constructiu s'utilitzà també en altres èpoques més tardanes. La capella no apareix a la documentació fins al 1338. Inicialment estava dedicada a Sant Nicolau i la leproseria o hospital rebia el nom de Casa de Sant Nicolau.

Interior, amb les parets repicades

Aquesta casa, reedificada entre finals del segle XVI i començament del XVII i coneguda darrerament com cal Gravat, era davant de la capella i s'enderrocà cap al 1974, quan es començaren a construir els blocs de pisos que envolten l'edifici. La fundació de l'hospital està vinculada segurament a l'Orde dels Hospitalers de Sant Joan de Jerusalem, senyors de la vila entre 1151 i 1405.

El 1583, com que no hi havia cap leprós a la Casa de Sant Nicolau, el bisbe ordenà la seva unió amb l'Hospital de la Vila o de Sant Antoni, situat al carrer Major, al barri de la Vilanova. Aquest darrer acollia als pobres i malalts i, com que sempre era ple, necessitava disposar de més recursos. El 1633 es donà permís per vendre la Casa i possessions de Sant Nicolau per recollir diners per ajudar a la construcció de la nova església parroquial. **A començament del segle XIX la capella ja estava dedicada a Sant Ponç,** i el 1958 es consolidà l'absis i s'hi posà un altar de pedra. La tradicional benedicció de roses, que es fa la diada de Sant Ponç (11 de maig), ja es celebrava el 1933.

La nova urbanització de la plaça, que porta el nom del músic celoni Rafael Ferrer, s'estrenà el 1998. La capella va ser el punt de partida del projecte, que harmonitzà l'entorn amb arbres i grans jardineres per mitigar l'impacte de la construcció massiva d'habitatges, testimoni del creixement incontrolat dels anys setanta. **L'exterior de la capella es restaurà amb encert el 1998** i l'interior, que es deixà amb la pedra vista, s'enllestí el 2003. S'hi celebra missa els diumenges.

Absis romànic de Sant Ponç

Vista general de la capella